

Ondřej Lážnovský, nový hlas Spejbla a Hurvínka: Z náhody vznikla tradice

6. září 2018

Loutky, kterým vdechl život před sto lety Josef Skupa, se staly fenoménem. Přitom se vždy musely vyrovnat s nároky, které měnící se doba přinášela.

Divadlo S+H má za sebou dlouhou historii, Josef Skupa nechal loutku Spejbla vyřezat v roce 1919. Od počátku se stalo zvykem, že si hlavní interpret dřevěné dvojice vybral a „vychoval“ svého nástupce. Po Josefu Skupovi následoval Miloš Kirschner, po něm Martin Klásek, který nedávno ustanovil novým hlasem Spejbla a Hurvínka Ondřeje Lážnovského. Tento režisér, herec a loutkoherec je v angažmá v Divadle S+H od roku 2009. Fenomén, vytvořený Skupou, podle něj prokázal v minulosti životaschopnost i přes nastalé změny, momentálně se nachází v situaci dalšího zlomu a hledá nové cesty vyjádření a poetiky.

Divadlo vždycky reflektuje dobu kolem nás. Teď je otázka, do jaké míry najde divadlo skrze S+H témata, ke kterým se může vyjadřovat a odrážet jimi realitu. Pokud bude takto schopné vyprávět dál příběhy, pak se to podaří a bude nesmrtelné.

Texty divadelních her byly pro Divadlo S+H vždy naprosto zásadní. Josef Skupa spolupracoval s Frankem Wenigem, Miloš Kirschner oslovoval nejružnější autory, třeba Františka Nepila nebo Vladimíra Straku. V éře, kdy divadlo vedla Helena Štáchová, se psaní scénářů chopili zaměstnanci divadla.

Miloš Kirschner se mohl opřít o texty, u nichž se nemusel obávat o vnitřní stavbu a kvalitu. Za Heleny Štáchové se autorství stalo uzavřenějším, což mělo své výhody; autoři dokázali napsat texty loutkám na tělo. Ovšem má to svůj zápor, v textech tím pádem mizí výrazná rozdílnost jazyková a stavební, hry si jsou najednou mnohem podobnější.

Pro Divadlo S+H je v kontextu ostatních loutkových scén typická jistá izolovanost. Vyplývá z tradičních postupů, které v něm - na rozdíl od jiných divadel - stále používají; představení jsou přísně iluzivní, interpretace je rozdělená, tzn. že jeden herec loutku mluví, druhý ji vodí. Současní tvůrci hledají nové technologie a cesty, jak poetiku divadla aktualizovat. Ondřej Lážnovský vidí současný stav jako nadechnutí před začátkem nového období:

„Jaké bude? To nikdo neví. Odešla generace Heleny Štáchové a my nemůžeme predikovat, kam se bude doba ubírat. Dokáže tradiční loutka zaujmout budoucí absolventy herectví? Bude Divadlo S+H pokračovat jako divadlo, které má co nabídnout, nejen tradici, ale i výhled? Pořád jsou tu dvě postavy, kterým vdechujeme život.; je jen na nás, jestli budou mít pořád co říct.“

<https://vltava.rozhlas.cz/ondrej-laznovsky-novy-hlas-spejbla-a-hurvinka-z-nahody-vznikla-tradice-7606696>

45 ans depuis l'invasion soviétique en Tchécoslovaquie et la fin du Printemps de Prague

1968 est une année clé dans le monde entier. Pour les Tchèques, elle a été une année d'espoir, puis de violente désillusion. « Le socialisme à visage humain » voulu par le leader communiste réformateur Alexander Dubček connaît un coup d'arrêt brutal les 20 et 21 août 1968 lorsque les troupes du Pacte de Varsovie envahissent le pays. Spontanément, Tchèques et Slovaques sortent dans les rues, manifestent leur soutien à la politique de démocratisation du Printemps de Prague, s'acharnent à parlementer avec les soldats soviétiques perchés sur leur tanks, qui souvent ne savent même pas où ils se trouvent et pourquoi.

La résistance passive est le mot d'ordre dans la population tchécoslovaque. Pourtant, 108 personnes trouvent la mort et 500 autres sont grièvement blessées des suites de l'invasion soviétique. Notamment autour du bâtiment de la Radio tchécoslovaque qui est l'objet de tous les enjeux : symbole de la liberté d'expression retrouvée pendant l'éphémère Printemps du renouveau, elle continue d'émettre jusqu'à ce qu'elle soit prise par les soldats soviétiques, non sans faire de victimes chez les employés de la radio.

Jusqu'aux Accords de Moscou signés sept jours après l'invasion, qui entérinent une capitulation qui ne dit pas encore son nom, la population tchécoslovaque est plus que jamais soudée derrière ses dirigeants. Il faudra encore attendre quelques mois, jusqu'au départ d'Alexander Dubček du pouvoir, pour que la population prenne toute la mesure des conséquences. Le sacrifice du jeune étudiant Jan Palach, qui s'immole en janvier 1969, sur la place Venceslas à Prague, resoude les citoyens, le temps du choc et du deuil.

Mais le processus de « normalisation » est déjà enclenché, inaugurant le retour en force des apparatchiks et la mise à l'écart de tous les potentiels trouble-fêtes.

<https://www.radio.cz/fr/static/1968/>